

Celem badania jest weryfikacja, czy polityka fiskalna wpływa na oczekiwania inflacyjne konsumentów i profesjonalnych prognostów w wybranych krajach Unii Europejskiej. Zgodnie z fiskalną teorią poziomu cen, międzyokresowe ograniczenie budżetowe zostało spełnione na dwa sposoby: poprzez wygenerowanie nadwyżek budżetowych w celu sfinansowania bieżącego zadłużenia państwa (jest to tzw. realna dominacja monetarna), bądź poprzez wzrost poziomu cen (jest to tzw. realna dominacja fiskalna). W okresie od wybuchu kryzysu finansowego w Europie narastał kryzys zadłużenia. Wzrost zadłużenia publicznego, stwarzający zagrożenie, może być spełniony ograniczeniem budżetowym jedynie ostatecznie poprzez wzrost poziomu cen, powinien wpłynąć na oczekiwania inflacyjne, jeżeli podmioty gospodarcze rozumieją ten mechanizm. Zatem hipoteza badawcza, stawiana w kontekście fiskalnej teorii poziomu cen, mówi, że wzrost zadłużenia publicznego powinien przyczynić się do wzrostu oczekiwań inflacyjnych podmiotów gospodarczych. Zgodnie z naszą hipotezą wpływ ten powinien być jednak zróżnicowany pomiędzy krajami w zależności od dwóch czynników: występowania dominacji monetarnej lub fiskalnej oraz od poziomu inflacji.

Badanie będzie się składało z kilku etapów. Pierwszym etapem jest kwantyfikacja oczekiwań inflacyjnych konsumentów z 20 krajów europejskich (krajów, dla których dostępne są dane) na podstawie danych ankietowych Komisji Europejskiej metodą probabilistyczną. Drugim etapem badania będzie weryfikacja, w których krajach w badanym okresie występowała realna dominacja fiskalna. Test na występowanie dominacji fiskalnej zostanie przeprowadzony na podstawie podejścia Bohna (1998), zgodnie z którym analizowana jest długookresowa zależność pomiędzy opóźnionym długiem publicznym w relacji do PKB oraz bilansem pierwotnym budżetu państwa w relacji do PKB. Ostatnim etapem badania będzie oszacowanie równania oczekiwań inflacyjnych obu rozpatrywanych grup podmiotów, w którym po stronie zmiennych objaśnianych pojawia się m.in. dług publiczny, a efekty wywierane przez niego na oczekiwania inflacyjne są kontrolowane ze względu na ewentualne występowanie dominacji fiskalnej oraz realnej inflacji (niska/ujemna inflacja vs. wysoka inflacja). Analiza będzie prowadzona zarówno na poziomie indywidualnych gospodarstw, jak i z wykorzystaniem metod panelowych.

Rezultaty proponowanego badania rozszerzą wiedzę ekonomiczną w następującym zakresie:

- weryfikacja występowania zjawiska dominacji fiskalnej dla danej grupy krajów europejskich na próbie obejmującej okres kryzysu finansowego;
- pogłębienie rozumienia modelu formułowania oczekiwań inflacyjnych w gospodarce;
- empiryczna weryfikacja fiskalnej teorii poziomu cen z punktu widzenia oczekiwań inflacyjnych konsumentów i profesjonalnych prognostów oraz, w razie potwierdzenia występowania wpływu zadłużenia publicznego na oczekiwania inflacyjne, identyfikacja dodatkowego kanału, poprzez który polityka fiskalna może wpływać na inflację;
- ocena, czy ekspansywna polityka fiskalna w sytuacji niskiej lub ujemnej inflacji może być czynnikiem zapobiegającym przekształceniu się oczekiwań inflacyjnych w deflacyjne.